

IZAJÁŠ 11,1-4A (ČTENÍ LK 2,1-14; ŠTĚDRÝ VEČER 2014)

*Vzejde proutek z pařezu a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce.
Na něm spočine duch Hospodinův.*

Zvu vás dnes k naději. K naději, které se držel někdo před námi, a díky tomu se i my dnes smíme chytit. Naděje se někdy charakterizuje jako napjaté očekávání. Je to jakýsi provázek, který je napjatý mezi lidmi a mezi událostmi. Provázek, který, když člověk nepustí, leccos dobrého udrží. Neuteče to, neztratí se to. Mít naději znamená držet napjatý provázek k tomu, na čem nám záleží.

Naděje je spojení mezi lidmi a událostmi, jež nebylo přerušeno. Někdo před námi si dal tu práci, aby to, v co doufá, nespadlo - podobně jako padá třeba papírový drak v bezvětří. Když bylo potřeba, přitáhnul, pak zas provázek povolil, aby udržel potřebné napětí. Nenechat naději spadnout.

Někdo by řekl: Ale drak na šňůře je věc, můžu se rozhodovat podle toho, co vidím, že potřebuje (jestli přitáhnout nebo povolit). Naději nevidím. Ano. Naději lze spíš jen cítit. Můžeme o ní sice přemýšlet, ale to potřebné napětí, které ji udržuje (jako draka ve větru), to pouze cítíme. Je to vlastně riskantní se orientovat podle toho, co cítíme a nemoci naději jinak účinně kontrolovat. Upnout se na naději se proto může někdy zdát jako naprosto šílené.

Avšak člověk se musí často pomást, aby ho nestrhnul proud beznaděje. Musíme někdy bláznivě jednat, aby nás nestrhnul proud života, který se orientuje jen tím, co zrovna vidí a co má v ruce. Mnohdy je třeba bláznivě spolehnout na to, co jen tušíme na druhém konci provázku. A jen zbytky napětí, malé záchvěvy, nás vtahují do toho, co teprve přichází.

Tuhle naději přenesli dobami bezvětří lidé žijící dávno před narozením Krista. Přesněji řečeno, oni uchovali to napětí s událostmi, které jenom tušili - to, co nevlastnili a nedožili se toho, se přece stalo vzpruhou jejich života. Byli to lidé, kteří odmítli smířit se s tím, že by s nimi měl přijít konec všeho. I když všude kolem nich nebylo nikomu do zpěvu a mluvilo se o těch nejhorších prognózách.

Slavná minulost byla nenávratně pryč. A jejich přítomnost vypadala jako strom, kterému uříznete kmen i s korunou. Zůstal jenom pařez. Nikdo ho nevyrvál ze země, asi protože byl přesvědčen, že to za tu námahu ani nestojí a pařez beztak časem shnije. Vyhnije jako chuť k životu, který přišel o svou slavnou minulost. Už jste k ničemu - jako by jim kdosi řekl přímo do očí. Tahle země pro vás není. Tenhle život už pro vás není. Nepřekázejte, smíte si někde v ústraní dohnít.

A ukázalo se, že ne všichni se dali zastrašit. Ne všichni se dali dostrkat do polohy, že je nic lepšího už nečeká. Možná to byl jenom jeden, koho nestrhla řeka s názvem "Všechno špatně". Nebo si spíš jako jeden jediný mohl často připadat. Ale i tehdy jich bylo daleko víc. Možná, kdyby je dal někdo dohromady, přehodnotili by svoji definici slova "málo".

Co je spojovalo? Jakási svého druhu vidina, kterou máme popsánu od jednoho z nich - od proroka Izajáše: Ten to popisoval takhle: To, co vidíte, není pouze pařez, o který se bude chvíli zakopávat a pak se zněj stane houba. To je vrcholek ledovce - tedy ledovce ne - vrcholek kořenů, které jsou v zemi. Dost hluboko a dost široko. Kdo uříznul korunu, zapomněl přeci jen ještě na tu druhou korunu, která není vidět. Podcenil kořeny. Nebyl dost radikální (radix = kořen). Ten špinavý proud, který do sebe strhnul kde co a kde koho, se nedostal až k základům.

Na tom pařezu se za čas objeví výhonek, šlahoun. Už ho tam vidím, už ho cítím, volá prorok. A od proutku zeleného k ovoci je o dost blíž, než od pařezu k hnilobě.

Jsou tu lidé, kteří v pařezu vidí něco docela jiného, než co jim radí příbalový leták těch, kdo ten pařez vyrobili. Jsou to lidé, kteří se odváží vstoupit na práh lásky, i když tisíce lidí kolem nich podepíší petici, že žádné domy s názvem láska nikdy nestály. Ale ty, kteří mají naději, to neodradí. Oni už vstupují

na práh toho domu, už jakoby viděli dveře a někteří z nich začnou kreslit plánky celé krásné stavby. Cítí pnutí, jež ostatní, kteří se už toho provázku pustili, necítí.

Důležité je, že ti, kteří v malém výhonku vidí celou korunu nového stromu, mohou ostatní nakazit. Strhnout ke své bláznivé vizi.

Proč říkáš, že je bláznivá? - Mohl by mě někdo přerušit - Přece upnout se k naději a vytrvat není bláznivé. Bláznivé je naopak nechat se pohltit tím, jak to teď vypadá. Vždyť věřit je rozumnější, než nemít nic, k čemu bych se upnul.

Ano. Tohle je poučený pohled na věc. Nadhled, který nám ale v právě probíhajícím čase nebývá dopřán. V přítomném okamžiku někdy opravdu vypadáte jako blázen, jestliže chcete spolehout na něco, co tu ještě není.

Naděje je však nakažlivá. Vezmete konec provázku a dáte ho druhému do ruky - a on cítí to napětí, které naděje vytváří. Každý z nás měl ve svém životě někoho, kdo nás tzv. vydoufal - měl naději i pro nás, nejen pro sebe. U někoho to byli rodiče, u někoho někdo jiný, kdo nám ukázal, jak se dá bojovat den za dnem o nový kousek nadějnosti. Naučil nás koukat se na pařez s vidinou rašícího proutku. Na někoho setkání s takovým člověkem, který by vás vydoufal, teprve čeká.

Křesťané jsou lidé, kteří vyznávají, že jedna velká naděje se již naplnila. Upínalo se k ní strašně moc lidí od nepaměti. Tuhle naději vykreslil prorok Izajáš před skoro třemi tisíci lety obrazem pařezu, který dostane ještě šanci stát se novým stromem. A mnozí další to kreslili svými jinými obrazy.

Máme na to svátky s českým názvem Vánoce, abychom se radovali, že ta velká lidská naděje nebyla zahanbena. Nýbrž došla svého uskutečnění v oněch dnech, když vyšlo jakési nařízení od císaře Augusta a Sýrii prý tehdy spravoval Quirinius. Tehdy se v malé vsi v Judsku, v jednom chlívě na jednom dvorku za domem narodilo dvěma chudým lidem dítě, chlapec.

Všechno, od toho jeho zvláštního narození až po jeho smrt, stalo se znamením, že velká naděje lidstva má svoji odpověď. Jakoby někdo na druhém konci toho provázku, který držíte v ruce, pořádně zatáhnul. Vzniklo takové pnutí, které už nikdy nepovolí. Ten někdo na druhém konci je milující Otec, Bůh, říkáme my křesťané.

Ale doufání a kreslení nadějných plánek v mysli tím neskončilo - neztratilo svůj smysl. A už vůbec neztratilo svou potřebnost. Stále se špatně a smutně žije bez naděje. Ta velká Boží odpověď v narození Krista nesmazala naše malé lidské naděje. Naopak. Ono se to stalo, aby naše každodenní doufání a vydoufávání druhých mělo silnou podporu.

Ano, to je bohulibý způsob žití - sděluje Kristovo narození. Kdo jste se nenechali strhnout proudem nechuti k životu, nebo i vy, kteří se z té špinavé řeky snažíte vyškrábat na břeh, nebo i snad jen jednou se nadechnout nad hladinou - všichni vy máte na boží straně velkého a laskavého spojence.

Jenom se to narození zdá vyznít naprázdno, pakliže se toho nechopí lidi, kteří budou mít odvahu vidět na starém pařezu potenciál nového stromu. Lidi, kteří vstupují na práh lásky, protože už v prvním kroku vidí potenciál celého krásného domu. Lidi, kteří v obyčejném židovském muži, jenž se narodil kdesi na cestě ve špinavém chlívě a zemřel na popravišti u jiné cesty - kteří v tomto muži a v jeho slovech najdou pro sebe Boží vzkaz. Ten vzkaz pro dnešní den obsahuje sdělení: Těšte se, protože vaše odvážná doufání v dnešním večeru dostávají vzpruhu.